

mant S. Thomam et S. Bonaventuram imposuisse Gilberto. iv, 176, n. 9.
Fundamenta Gilberti. iv, 177, n. 11.

GLORIA.

Gloria quomodo gratia dicatur. iii, 664, n. 3.
Gloria ex miseratione et gratia, non ex meritis data, quem sensum patiat. iii, 666, n. 4.
Gloria est causa finalis gratiæ et meritorum. iii, 705, n. 10.
Gloria ut corona et præmium quid importat. iii, 706, n. 11.
Homines sunt capaces gratiæ et gloriæ, sicut Angeli. iv, 975, n. 26.
Christus, ut viator, merebatur, non gloriam animæ, sed gloriam corporis, et alia extrinseca. iv, 975, n. 27.
Gloria licet sit gratia consummata, realiter distinguitur ab habitu gratiæ. vi, 925, n. 17.
Gloriæ quantitas commensuratur cum quantitati habitus gratiæ. vii, 456, n. 22.
Gloria non datur gratis, nisi tantum in sua radice. viii, 36, n. 11.
Non potest denegari in perpetuum decedenti in gratia. viii, 46, n. 5.

GLORIFICATIO.

Glorificatio seu consecutio finis est effectus prædestinationis. iii, 751, n. 1.
Glorificationis nomine quid veniat. iii, 753, n. 3.
Glorificatio reprobos a prædestinatis distinguit, et qui ad eam effectus. iii, 756, n. 5.

GLORIOSUS.

Gloriosum corpus, vide corpus.

GNOME.

Gnome est virtus, quæ est pars potentialis prudentiæ. vi, 693, n. 13, vide Eubulia et synesis.

GRADUATIO.

Graduatio est penes diversas naturas, seu formas. iv, 701, n. 14.
Tertia consequentia. iv, 701, n. 14.

GRADUS.

Gradus intellectualitatis pro sensu perfecte assimilet Angelos Deo. iv, 572, n. 24.
Gradus genericus, specificus, et numericus pro sensu proveniat ab eadem entitate. iv, 590, n. 13.
Gradus vitæ quomodo distinguantur. v, 43, n. 34.
Gradus metaphysici sunt idem realiter. viii, 125, n. 9.

GRÆCUS.

Circa Spiritum sanctum Græci errarunt dicentes eum a solo Patre procedere. iv, 329, n. 33.
In quo errore fuit quandoque Theodoretus, sed ab eo subinde resipuit. iv, 329, n. 33.
Quidam loco Theodoreti legunt Theodoricum. iv, 330, n. 1.
In eo quoque errore jacuit Damascenus dum dixit Spiritum sanctum esse per Filium, sed non a Filio. iv, 330, n. 1.
Multi vero ex patribus Græci in eo errore non sunt versati. iv, 330, n. 1.
Eo tamen aspersus fuit Theophylactus. iv, 329, n. 32.
Urbanus II in Concilio Barensi Sancti Anselmi recordatus, videns Græcos defendere errorem suum circa processionem Spiritus sancti, contra ipsos eum accendit, qui eorum impetum non minus docte quam fortiter repressit. iv, 329, n. 32.
Qui error in aliis Conciliis quoque condemnatus est. iv, 331, n. 2, vide Cyrillus.
Græci et Armeni singularitatem primatus Romani pontificis negarunt. vii, 177, n. 5.

GRATIA.

Quomodo Deus sit in anima per gratiam. ii, 49, n. 8.

Deus in anima per modum cogniti et amati. ii, 49, n. 8.
Esse cognitum et amatum sumitur dupliciter, etc. ii, 49, n. 8.
Quando dantur dona gratiæ sanctificantis, non solum dantur ipsa dona, quæ sunt quedam accidentia nobis inhærentia, sed etiam datur nobis ipsa Persona Spiritus sancti qui habitat in nobis. ii, 49, n. 8.
Charitas seu gratia habet se ut dispositio infusa, seu diffusa a Deo, ut ipse Spiritus sanctus personaliter nobis detur, et maneat nobiscum. ii, 49, n. 8.
Supposita dispositione charitatis et gratiæ in anima resultat spiritualis modus præsentia realis, et physicæ respectu Dei, in quantum existit in anima, per modum rei possessæ et fruibilis ab ipsa, consummate quidem in gloria; hic autem ista unio fruitionis est inchoata et imperfecta. ii, 49, n. 9.
Deus mediante gratia existit in anima speciali modo, et non solum dando dona sua, sed et personaliter inhabitando. ii, 49, n. 9.
Non solum ratione immensitatis, sed etiam speciali modo Deus fit realiter et physice præsens secundum substantiam animæ habenti gratiam, ad quam præsentiam, gratia et charitas dispositive se habent. ii, 49, n. 8.
Per nulla dona naturalia, vel extra gratiam sanctificantem potest Deus attingi ut finis ultimus possessus et fruibilis, sed solum per gratiam et charitatem, per quam homo habet potestatem fruendi Deo in se ipso immediate. ii, 49, n. 9.
Præsentia Dei ut possessi, non solum est unio affectiva, sed etiam realis et physica, quatenus ipse Deus personaliter datur, aut mittitur, ut inhabitet et sit in anima, non solum per modum agentis, sed per modum amici conviventis animæ ipsi, et possessi ab ipsa. ii, 53, n. 1.
Illa unio non est per modum speciei, sicut in visione gloriæ, sed ad illam tendens, tamquam inchoata quedam et imperfecta fruitio et possessio Dei. ii, 53, n. 1.
Gratia unionis ex sua ratione est permanentior et immutabilior quam gratiæ et formæ supernaturales. ii, 408, n. 16.
Pelagiani ut adstruerent libertatem, negarunt efficaciam gratiæ, et decreti præventis humanas voluntates. ii, 678, n. 2.
Lutherani, Calvinistæ et similes sustulerunt libertatem humanæ voluntatis, ut gratiæ efficaciam defenderent. ii, 678, n. 2.
Catholici sustinent quod licet detur infallibilitas ex parte Dei, tam in præsentia, quam in voluntate, potest conservari libertas ex nostra parte. ii, 678, n. 2.

Divisi sunt catholici circa modum explicandi infallibilitatem gratiæ. ii, 678, n. 2.
Thomistarum opinio: Etiam si gratia et prædestinatio sint infallibilia ab intrinseco et antecedenter, tamen non destruunt libertatem nostram, neque inferunt necessitatem in consequenti, scilicet quod non detur libertas, sed inserunt libertatem per infallibilem et necessariam consequentiam. ii, 678, n. 3.
Ratio dicti Thomistarum: Divina voluntas et præscientia sunt causa actus nostri, non solum quantum ab substantiam, sed etiam quantum ad modum, scilicet contingentiam et libertatis ejus, ii, 678, n. 3.
Infallibiliter actus fit non quomodocumque, sed fit contingenter, et libera. ii, 678, n. 3.
Deus causat infallibiliter actum et modum qui est libertas. ii, 678, n. 3.
Deus decreto suo antecedenti ad omnem actum nostrum efficaciter movet voluntatem nostram, nec destruitur libertas. ii, 679, n. 4.
Opinio Calvinii: Calvinus admisit efficaciam infallibilem divinæ voluntatis, seu decretum efficax antecedenter ad omnem actum nostrum, et inde dicebat necessario tolli libertatem arbitrii, in quo sane errabat. ii, 679, n. 5.
Calvinus non erravit sustinendo gratiam Dei esse efficacem, sed dicendo quod propterea libertas tolleretur. ii, 679, n. 5.
Calvinus erravit negando gratiam sufficientem. ii, 679, n. 5.
Calvinus erravit quando dixit nullam dari gratiam excitantem, seu moraliter attractantem, sed moventem solum vi physica, ut bruta moventur, et sicut equus movetur a sessore. ii, 679, n. 5.
Calvinus negavit illam distinctionem de necessitate consequentis, et tollentis libertatem, et de necessitate consequentiæ salvantis libertatem. ii, 679, n. 5.
Necessitas consequentiæ, seu conditionata non lædens libertatem est doctrina sanctorum. Refertur in decretis, et admittitur a jurisperitis. ii, 679, n. 5.
Calvinus erravit in hoc quod dixit Deum movere ad actionem, non solum consideratam ut entitas est, sed etiam ad malum quod in ea includitur. ii, 679, n. 5.
Calvini opinio de Adamo ante peccatum: Adam, inquit, ante peccatum habuit libertatem, nec Deus determinaverat quid esset acturus. ii, 680, n. 7.
Præscientia qua Deus vidit illius peccatum, inquit Calvinus, non abstulit ab eo libertatem, quia constituebat Calvinus illam præscientiam post peccatum ipsum fac-

tum ex humana libertate. II, 850, n. 7.
 Post peccatum, inquit, liberum hominis arbitrium fuit extinctum. II, 680, n. 7.
 Deus, inquit, decreto suæ voluntatis determinavit, quid homo esset facturus, ex quo decreto humana libertas fuit ablata. II, 680, n. 7.
 Calvinus dixit prævenientem gratiam non esse excitantem, sed tantum moventem sine excitatione. II, 680, n. 7.
 Calvinus non admisit efficaciam antecedentem gratiæ, nisi cogentem, ac necessitantem. II, 681, n. 10.
 Calvinus dicit: Deus habet decretum efficax antecedens nostram libertatem ipsamque lædit. II, 681, n. 10.
 Thomistæ dicunt: Datur decretum efficax antecedens, simul movens et excitans, non solum movens sine excitatione, nec solum excitans sine motione, sed simul excitans et movens, quod nedum non destruit liberum arbitrium, sed ipsum conservat, imo perficit. II, 680, n. 8.
 Differentia doctrinæ Pelagii et Calvinii. II, 681, n. 9.
 Qui tenent scientiam mediam dicunt: Gratia Dei, et decretum non est efficax antecedenter ad libertatem nostram, sed ea prævisa, ac præsupposita; si autem antecedenter se habet ad libertatem nostram sive prævisione determinationis nostræ voluntatis, tollit libertatem. II, 681, n. 10.
 Cum efficacia Dei agentis sit universalissima, et omnia complectatur tam in substantia, quam in modo, ex ipsa sumitur, quod ipse actus habeat substantiam determinatam, id est, talem speciem et naturam, verbi gratia, quod sit potius velle quam nolle, amor quam odium, et quod habeat modum sibi proprium, puta, quod sit liber, seu contingens, necessarius vel coactus. II, 682, n. 12.
 Sicut Deus immutabilis existens, effectum mutabilem operatur modo immutabili, utpote immotus permanens, omnia mutans, Deus ex modo operandi infallibilitatem habens, quia infallibili modo, id est, summe perfecto operatur, ex parte effectus operati, aliquod fallibile et contingens operatur. II, 682, n. 12.
 Deus non tollit libertatem per causationem suam antecedentem, quia est prima radix, et principium libertatis. II, 682, n. 13.
 S. Prosper in responsione, ad capita Gallo- rum: « Gratia non abolet, inquit, sed abolet liberum arbitrium. » II, 683, n. 14.
 Deus infallibili modo ex parte sua vult actus nostros esse liberos, et contingentes, quare ex parte rei volitæ non destruit libertatem

sed adstruit. II, 683, n. 14, vide liberum arbitrium.
 Gratia appellatione quid veniat, quot ejus genera, et quomodo eam acceperit Pelagius. III, 149, n. 5; 150, n. 6.
 Gratia prævenientis decretum de se solo est efficax et independens a libero arbitrio. III, 211, n. 24.
 Quomodo eo proposito non possumus non velle dissentire aut resistere. III, 212, n. 25.
 Gratia cui æqualiter impertitur, æqualiter cum ea conari debet. III, 213, n. 29.
 Gratiam oblatam acceptare liberum est, sed non efficacem vel inefficacem reddere. III, 213, n. 30.
 Gratia est adæquata nostræ conversionis causa. III, 213, n. 31.
 Gratia et efficacia divina libertatis nostræ radix est, nec cum in voluntatem influit libertatem tollit. III, 216, n. 34.
 Gratia et divini auxilii efficaciam explicare non licet. III, 405, n. 7.
 Gratia efficax potest in vacuum recipi. III, 432, n. 20.
 Gratia sola non operamur, sed ex libero arbitrio. III, 439, n. 29.
 Gratia et prædestinationis infallibilitas unde petenda. III, 657, n. 6, vide prædestinatio.
 Facienti quod in se est Deus non denegat gratiam. Scripturæ locus explicatur. III, 718, n. 5.
 Gratia interrupta per peccatum dupliciter consideranda. III, 754, n. 1.
 An sit effectus prædestinationis. III, 758, n. 7.
 Gratia ut primo collata non pertinet ad solam providentiam generalem in prædestinato. III, 364, n. 1.
 Gratiæ acceptio duplex quomodo est in Deo. III, 554, n. 49.
 Spiritus sanctus dicitur simpliciter esse in anima in qua est gratia sanctificans. IV, 455, n. 6.
 Est autem secundum quid in quibus sunt gratiæ gratis datæ, vel aliqua earum. IV, 457, n. 9, vide notitia, propheta et scientia sanctorum.
 Quando quis proficit in gratia, et charitate, fit nova missio divinarum Personarum ad animam. IV, 457, n. 9.
 In beatis est gratia consummata, et perfecta. IV, 459, n. 13, vide donum et gloria.
 De Angelis dicit S. Augustinus quod Deus est simul condens naturam, et largiens gratiam: gratia ergo concreatur, contra Vasquez. IV, 524, n. 4.
 Educitur enim de potentia subjecti obedienti non naturali, educatione supernaturali non naturali. IV, 527, n. 12.

Diabolus semper Dei gratiam abominatus est, eo quod esset superbissimus. IV, 593, n. 37.
 Gratia viæ est imperfecta, et ista est principium meriti; gratia patriæ est perfecta et ista est principium fruitionis. IV, 975, n. 26, vide nox et Pelagius.
 Gratia subsequens requiritur ad actus externos propter difficultates in illis vincendas in eadem bonitate. V, 107, n. 45.
 Gratia subsequens intelligitur illa, quæ requiritur ad actus subsequentes primam conversionem. V, 107, n. 45.
 Gratia sacramentalis ex opere operato tantum datur per extremam susceptionem sacramenti. VI, 102, n. 66.
 Gratia non est habitus operativus, sed participatio divinæ naturæ, et sanctificativa. VI, 244, n. 9.
 Gratia subjectatur in essentia animæ ut distincta a suis potentiis. VI, 262, n. 24; 404, n. 1.
 Gratia non est formaliter virtus, sed radicaliter, quia non est formaliter operativa. VI, 404, n. 1.
 Hoc nomen gratiæ, quot acceptiones. VI, 719, n. 2.
 Gratia diversa munera explicantur, ut sanantis verbi gratia, elevantis, auxiliantis, moventis, etc. VI, 722, n. 14.
 Gratiam Dei ad singulos actus dari (ut Concilia et patres contra Pelagium docent, quomodo est intelligendum. VI, 744, n. 23; 821, n. 33).
 Gratia non datur facienti quod in se est, ex viribus naturæ, ita quod ad sic dandam illam sit pactum. VI, 770, n. 32, vide justificatio et Semipelagianii.
 Et quomodo intelligatur illa propositio: *Facienti quod in se est Deus non denegat gratiam*. VI, 770, n. 32; 853, n. 1.
 Gratia per Christum gratia specialis est orta ex meritis Christi, et beneficio incarnationis. VI, 784, n. 10.
 Gratia dicit jus ad gloriam dum est in subjecto: non tamen dicit jus ut semper sit in illo. VI, 596, n. 15.
 Gratia habitualis sanctificans plures effectus habet in subjecto, et qui sint, et quot. VI, 791, n. 2.
 Gratia si poneretur in re inanimata, non nominaret illam sanctam et justam, sed tantum sustentaretur ab illa. VI, 791, n. 3.
 Gratia habitualis primarius effectus formalis est reddere hominem participem divinæ naturæ. VI, 791, n. 3.
 Gratia habitualis dicitur vita æterna, semen Dei, et fons aquæ in sacris litteris. VI, 791, n. 3.

Gratia habitualis est participatio divinæ naturæ non moraliter, sed physice. VI, 793, n. 7.
 Estque participatio formalis naturæ divinæ consistentis in intellectualitate, et infinitate, ut in se est objective, non tamen est participatio talis infinitatis modo infinito in se, et subjective. VI, 795, n. 12; 850, n. 2.
 Gratia est participatio Dei in se, non per modum repræsentationis (hoc enim repugnat rei creatæ) sed per modum virtutis tendentis in Deum. VI, 795, n. 13.
 Gratia distinguitur realiter a charitate, et aliis virtutibus. VI, 795, n. 13.
 Gratia effectus tribuuntur illi ut principio radicali, iidemque effectus tribuuntur charitati, ut principio proximo. VI, 802, n. 1.
 Gratia effectus licet etiam tribuantur charitati, hic tamen qui est esse radicem primam omnium formarum, et operationum supernaturalium, et elevare naturam per modum naturæ ad supernaturalem statum soli gratiæ competit. VI, 800, n. 1.
 Casu in quo gratia separaretur a charitate, habens gratiam sine charitate diceretur amicus Dei radicaliter; casu vero in quo charitas separaretur a gratia, habens charitatem sine gratia diceretur gratus Deo dispositive, non formaliter. VI, 802, n. 2.
 Gratia opponitur peccato quatenus peccatum quoad effectus est in essentia animæ. VI, 802, n. 2, vide charitas, macula et peccatum.
 Gratia est perfectior charitate, cum contineat illam radicaliter, et licet dicatur inveniri charitatem in Deo et non gratiam gratia etiam invenitur in Deo non sub nomine gratiæ, sed nomine divinæ naturæ. VI, 803, n. 4.
 Gratiam se habere nemo potest cognoscere per fidem divinam immediate (seclusa revelatione) et oppositum est hæreticum, nec per fidem divinam mediate colligendo, ut ait Catherinus, nec tali certitudine, ut non sit aliqua formido, cujus oppositum docet Soto, bene tamen probabilissimis conjecturis potest id colligere. VI, 855, n. 1.
 Et conjecturæ istæ ut probabiles sint, quæ, et quot requirant ex parte subjecti, vitæ, et motuum ejus. Ubi optimam doctrinam tradit author. VI, 857, n. 8.
 Gratia causa quæ sit, vide Deus, causa et creatura.
 Gratia non potest quantumcumque perfectior sit esse productiva alterius, nec dari possunt plures gratiæ specie distinctæ. VI, 851, n. 56.
 Gratia non creatur physice, sed educitur, moraliter tamen dicitur creari cum sine merito detur. VI, 854, n. 2.

- Gratia habitualis, quæ etiam est prima per modum sanctificantis, et remittentis peccata, non potest cadere sub merito de condigno. vi, 923, n. 8.
- Gratiam primam potest quis de congruo alteri mereri. vi, 928, n. 4.
- Gratiam primam alterius de facto nullus hominum potest de condigno mereri. vi, 928, n. 4.
- Gratiæ agumentum sub merito cedit. vi, 920.
- Gratia tollit rationem maculæ, et offensæ repertam in peccato tamquam unica forma, sed non secundum unicam formalitatem. vi, 860, n. 1; 862, n. 6.
- Gratia ad tollendam intrinsecam privationem maculæ solum indiget intrinseca formalitate sanctificationis sine alio favore, vel acceptatione Dei. vi, 862, n. 6.
- Gratia tollit rationem offensæ, seu injuriæ in peccato reperta, non sub præciso conceptu sanctificantis, sed ut est effectus gratuitæ voluntatis Dei condonantis injuriam. vi, 862, n. 6.
- Gratia potest a Deo procedere non ut effectus condonantis injuriam, sed præcise sanctificantis nos. vi, 862, n. 6.
- Gratia sumi potest vel pro extrinseca voluntate Dei nullo effectu in nobis relicto, vel pro dono infuso, vel actuali vel habituali. vi, 856, n. 4.
- Gratia justificationis donum distinctum est ab actu pœnitentiæ, et dilectionis. vi, 668, n. 7.
- Gratia extrinseca saltem est necessaria ut peccatum remittatur. vi, 873, n. 1.
- Gratia destruendo maculam peccati, destruit simul ordinem ad actum præteritum. vi, 882, n. 4, 5.
- Gratia habitualis posita in subjecto non indiget alio favore extrinseco superaddito ut justificet, sed formaliter habet justificare. vi, 888, n. 16.
- Gratia est effectus proveniens ex voluntate Dei remittente offensam, et convertente se ad nos. vi, 889, n. 17.
- Gratia habitualis in instanti in quo infunditur non concurrat effective neque ad remissionem culpæ, neque ad contritionem elicendam, sed ad utrumque formaliter. vi, 891, n. 12.
- Gratia non per aliquam operationem est causa remissionis culpæ. vi, 891, n. 12.
- Gratia quomodo formet contritionem in genere causæ formalis, et non efficientis. vi, 893, n. 16.
- Gratia nullo modo est forma intrinseca contritionis. vi, 893, n. 16.
- Gratia dicitur forma virtutum in quantum dat esse spirituale animæ ut sit susceptiva virtutum. vi, 893, n. 17.
- Gratia specialis non requiritur ut homo aliquas veritates speculativas cognoscat, sed sufficit concursus generalis. vi, 725, n. 4.
- Gratia specialis non requiritur ut homo quamlibet veritatem naturalem seorsum cognoscat, bene tamen ut omnes collectivæ. vi, 730, n. 23.
- Gratia specialis non requiritur ad discursus theologicos formandos quoad bonitatem consequentiæ; quoad veritatem autem illatam requiritur, si veritas sit certa, et demonstrata, secus autem si sit opinativa. vi, 734, n. 39, 40.
- Gratia specialis non requiritur ad quodcumque opus bonum morale, neque ad quodcumque tentationem levem vincendam. vi, 737, n. 5.
- Articuli Michaelis Baii hanc doctrinam censurantes, damnati sunt a Sede apostolica. vi, 744, n. 23.
- Gratia specialis requiritur ad vincendam totam collectionem levium tentationum. vi, 742, n. 17, 18.
- Gratia specialis requiritur ad quodcumque opus bonum conducens ad salutem. vi, 746, n. 28.
- Et ad vincendas graves tentationes, dilectionem Dei super omnia, etiam ordinis naturalis, et impletionem omnium mandatorum in natura lapsa. vi, 750, n. 14; 751, n. 16, vide dilectio.
- Gratia specialis requiritur in natura integra ad vincendas graves tentationes, quæ sunt contra supernaturalia, contra naturalia autem in tali statu non poterat esse tentatio gravis, nec per suggestionem demonis, nec per rebellionem appetitus. vi, 751, n. 15.
- Gratia specialis requiritur ad omnia opera, quæ nequeunt exerceri sine resistentia gravium tentationum, ut ad martyrium, perseverantiam in bono usque ad mortem, castitatem perpetuam, et contritionem. vi, 753, n. 20.
- Gratia specialis, quæ ad supradicta omnia requiritur quoad substantiam talium operum, gratia sanans debet esse. vi, 755, n. 25.
- Quæ quidem gratia actualis est, et ad implenda omnia mandata, et diligendum Deum super omnia supposita elevatione ad statum supernaturalem, auxilium supernaturale debet esse; non tamen requiritur quod sit gratia sanctificans ex præcisa ratione objecti, sed tantum per accidens, et in aliquibus operibus. vi, 755, n. 26.
- Gratia specialis requiritur ad impletionem

- totius legis naturalis tam in statu naturæ lapsæ, quam puræ naturæ, et quare. vi, 757, n. 2.
- Gratia specialissima requiritur ad vitanda omnia peccata venialia in omni materia, ligans fomitem, et præveniens rationem, ne deliberet in materia etiam levi contra vel præter regulam rationis. vi, 779, n. 11, vide Maria Virgo.
- Gratia specialis requiritur etiam in homine justo (licet frequentius illi detur, quam peccatori propter defectum indignitatis ad vitandam gravem tentationem, et implendam totam legem, quia adhuc manet in eo rebellio appetitus inferioris, et debilitas rationis. vi, 782, n. 5.
- Gratia specialis etiam in statu innocentie requirebatur ad perseverandum, et quare. vi, 788, n. 10; 789, n. 12, vide angelus, homo et perseverantia.
- Gratia supernaturalis requiritur ad omnia illa, quæ sunt ordinis supernaturalis. vi, 760, n. 1, vide virtus infusa.
- Gratia supernaturalis requiritur ad sanandum hominem quoad corruptionem etiam boni naturalis, in quam incidit per peccatum, quod intelligendum est supposito statu elevationis ad finem supernaturalem. vi, 772, n. 4.
- Gratia supernaturalis, et peccatum immediate privative opponuntur supposita elevatione ad finem supernaturalem. vi, 772, n. 4.
- Gratia supernaturalis saltem extrinseca ipsius voluntatis Dei requiritur ad reparationem a peccato quoad effectus morales, quos inducit, scilicet quoad remissionem culpæ, et reatum pœnæ æternæ, etiam in statu puræ naturæ. vi, 773, n. 6.
- Gratia supernaturalis requiritur ex parte principii ad hoc ut existens in peccato mortali possit omnia peccata mortalia vitare. vi, 775, n. 1.
- Gratiæ supernaturales, aliæ sunt extraordinariæ, et miraculosæ, ut conversio Pauli verbi gratia, aliæ ordinariæ, et generales. vi, 793, n. 7.
- Gratia supernaturalis non dicitur ordinaria, vel extraordinaria respectu personæ, cui datur (respectu enim hujus omnis gratia supernaturalis est extraordinaria) sed respectu habitus. vi, 784, n. 11.
- Gratia actualis dividitur in sufficientem, et efficacem. vi, 841, n. 11, vide gratia efficax et gratia sufficiens.
- Gratia actualis prima, seu auxilians nullo modo potest cadere sub meritum, nec de congruo, nec de condigno, et quare. vi, 922, n. 7.
- Gratia actualis ab habituali distinguitur in hoc, quod ista datur per modum principii, et virtutis permanentis, illa vero datur per modum operationis, et cum ipsa operatione cessat, quia datur transeunter. vi, 814, n. 8; 841, n. 11; 843, n. 14.
- Gratia actualis dividitur in operantem, et cooperantem, vide gratia actualis cooperans et gratia actualis operans.
- Gratia operans interna quid sit, et quomodo in duplici motione intellectus, et voluntatis consistat. vi, 804, n. 7.
- Gratia operans externa in quo consistat, et quomodo sit a solo Deo, et non a nobis. vi, 804, n. 8.
- Gratia operans habet effectum sine nobis consentientibus deliberate, licet non sine nobis elicientibus, talisque effectus est actus indeliberatus. vi, 805, n. 10; 808, n. 17; 809, n. 20; 809, n. 21.
- Gratia operans non consistit in sancta cogitatione, sed in aliqua motione voluntatis per subministrationem virtutis præter illam motionem, quæ fit ex parte objecti propositi. vi, 806, n. 12, vide Pelagius.
- Gratia operans quomodo differat a cooperante. vi, 807, n. 13.
- Gratia operans etiam datur in Angelis pro primo actu in quo libere operantur, sed non deliberate, seu se movendo, et ideo non potuit esse peccatum in primo actu ipsorum. vi, 808, n. 15.
- Gratia operans substantialiter est eadem a gratia excitans, pulsans, vocans. vi, 808, n. 18.
- Et in quo differant. vi, 808, n. 18.
- Gratia operans effective comparatur respectu actus eliciendi, formaliter respectu subjecti in quo est. vi, 809, n. 20.
- Gratia operans est qualitas per modum motionis, seu transeunter data, non per modum permanentis. vi, 809, n. 20.
- Gratia cooperans, seu adjuvans dupliciter sumitur: primo, generaliter pro omni auxilio, quod aliquo modo potest conducere ad bonum opus; secundo, specialiter prout adjuvans distinguitur a gratia operante. vi, 813, n. 6.
- Gratia adjuvans, seu cooperans quomodo ponebatur a Pelagianis. vi, 815, n. 10.
- Gratiæ cooperantis munus est opus inceptum conversionis nostræ adjuvare elicendo cum ipsa nostra voluntate liberum consensus. vi, 815, n. 10.
- Gratia cooperans, quæ est actualis, et non habitualis non determinat potentiam quoad speciem actus, sed quoad exercitium. vi, 813, n. 7.
- Gratia ista adjuvans non est sancta cogitatio, hoc enim etiam Pelagius admittebat. vi, 813, n. 7.

- Gratia cooperans non consistit in ipso motu subito, et indeliberato voluntatis, sed in motione Dei per modum qualitatis impressæ potentia ad eliciendum actum liberum. vi, 816, n. 11; 823, n. 5.
- Gratia cooperans requirit concursum concomitantem, sed non in illo solo consistit, sed etiam in nuper dictis. vi, 818, n. 15.
- Gratia sufficiens definitur secundum D. Augustinum. vi, 823, n. 4.
- Gratia sufficiens adæquate ex multis requisitis tam physicis, quam moralibus constat, et quænam illa sint. vi, 823, n. 5.
- Gratia sufficiens aliquem effectum facit, sed non illum qui ultimo intenditur, iste enim est consensus liber ad quem gratia efficax requiritur. vi, 824, n. 7.
- Gratia sufficiens in ordine naturali ex multis etiam requisitis tam physicis, quam moralibus constat, et quænam ista sint. vi, 824, n. 7.
- Gratia sufficiens ad salutem non omnibus hominibus in particulari datur (ut parvulis, qui moriuntur in utero matris, et adultis, habentibus tantum infidelitatem negativam) sed in generali tantum quatenus Deus paratus est quantum est ex se dare illam, vi, 825, n. 8.
- Gratia sufficiens datur cuilibet homini, cui imponitur præceptum aliquod, saltem in ordine ad illud tempus, quo implendum est, alioquin non obligaret præceptum, explicaturque quanta, et qualis gratia sufficiens sit necessaria ad hoc. vi, 825, n. 9.
- Gratia sufficiens datur damnatis, et tamen peccant propter liberam electionem, quam habuerunt dum viverent. vi, 827, n. 14.
- Gratia sufficiens realiter intrinsece differt ab efficaci. vi, 829, n. 4; 832, n. 12.
- Gratia efficax non ponitur a D. Augustino in congruo vocatione nude sumpta, sed etiam addendo vires voluntati ad operandum. vi, 836, n. 1.
- Gratia efficax non consistit in motione sola morali, sed in physica, quia moralis motio non est infallibilis ab extrinseco. vi, 841, n. 10, vide motio et motus.
- Gratia efficax non consistit in solo decreto Dei, neque in actibus indeliberatis, sed in qualitate a Deo immissa per modum transeuntis, cujus effectus formalis est reddere actum primum causæ secundæ applicatum, et actuatum ultimate ex conjunctione ad primam causam, ut operetur. vi, 841, n. 10.
- Et sic supponit gratia efficax virtutem ad actum primum quoad speciem actus. vi, 845, n. 20.
- Gratiam efficacem habere quo sensu verificetur esse in manu hominis. vi, 824, n. 7.
- Gratia efficax relinquit potentiam antecedentem ad oppositum, non consequentem, et quid sit hoc. vi, 825, n. 9.
- Gratia efficax non pendet a consensu propriæ voluntatis quantum ad posse amittere, vel retinere ipsam. vi, 822, n. 3.
- Gratia efficax non denegatur alicui nisi ponat impedimentum, et si non culpæ, saltem inconsiderationis, vel alterius defectus, qui antecedenter, vel comitanter est cum ipsa denegatione auxilii, et saltem in priori naturæ præcedit. vi, 826, n. 12; 835, n. 16.
- Gratia efficax variis nominibus appellatur a D. Augustino, et traditur ejus definitio. vi, 828, n. 1.
- Gratia efficax ex se est efficax ab intrinseco, et infallibiliter, non ex consensu nostro, et per aliquid reale intrinsecum distinguitur a gratia sufficienti. vi, 829, n. 4; 832, n. 12, vide Semipelagiani.
- Gratia efficax non tollit libertatem, cum Deus, qui radix est et causa libertatis, non solum det facere, sed et libere facere. vi, 835, n. 16.
- Gratiæ efficacis carentia non est origo peccati, sed defectibilitas nostra. vi, 834, n. 15; 836, n. 1.
- Gratia efficax tollit indifferentiam suspensionis, non tamen indifferentiam libertatis. vi, 846, n. 23.
- Gratia sanans ad quæ opera requiratur, et quomodo, vide gratia specialis.
- Gratia excitans eadem est substantialiter ac gratia operans, pulsans, et vocans. vi, 808, n. 18, vide gratia actualis operans.
- Et in quo differant. vi, 808, n. 18.
- Gratia excitans, seu operans exordium est totius nostræ justificationis. vi, 813, n. 6; 813, n. 7.
- Gratia adjuvans, vide gratia actualis cooperans.
- Gratia sanctorum patrum potuit de congruo incarnationem mereri, et quare. vi, 923, n. 15.
- Gratia sanctorum patrum quomodo effective procedens ab incarnatione, ejusque executionem prævisam supponens, incarnationem ræruerit, seu merito suo causaverit. vi, 925, n. 15.
- Gratiæ gratis datæ non sunt habitus, sed actuales motiones, et aliquando alicui actus donorum Spiritus sancti sunt gratiæ gratis datæ, ut sermo sapientiæ, sermo scientiæ, ubi sapientiæ et scientiæ sunt dona, et sermones illarum sunt gratiæ gratis datæ. vi, 589, n. 25.
- Gratiæ gratis datæ in peccantibus mortaliter possunt esse. vi, 644, n. 31.
- Quia in ædificationem aliorum dantur, non

- in propriam justificationem. vi, 702, n. 11.
- Gratia Christi non potest augeri naturaliter, bene tamen de potentia Dei absoluta. vii, 432, n. 8.
- Gratia in adultis infunditur juxta mensuram dispositionis physicae, non meritoria. vii, 434, n. 2.
- Gratiæ augmentum promeremur per actus imperatos ab aliis virtutibus. vii, 676, n. 7.
- Gratia non augetur quin simul augeatur caritas. vii, 446, n. 15.
- Gratia amissa quando recuperatur per poenitentiam non semper redit secundum totam intensionem, sed juxta dispositionis intensionem. vii, 457, n. 26; 459, n. 30.
- Gratia ex natura rei opponitur peccato habituali. vii, 461, n. 4.
- Tollitque reatum poenæ æternæ. vii, 444, n. 9.
- Tollit etiam conversionem ad creaturam, et cum Deo facit consortium. vii, 444, n. 9.
- Gratia ita repugnat cum peccato actuali ut non possint conjungi, etiam de potentia absoluta. vii, 444, n. 10.
- Gratia corrumpitur per peccatum, non in se, sed quantum ad ejus informationem in subjecto. vii, 466, n. 23.
- Imo nec per unum instans compatitur cum peccato actuali, et multo minus per aliquod tempus. vii, 465, n. 15.
- Habet duo, scilicet esse effectum remissionis divinæ tollentem offensam, et dare homini rectitudinem ad esse supernaturale; rectificando etiam actus ab ea procedentes. viii, 21, n. 44.
- Ad gratiam solum pertinet tollere offensam gratuito, non autem satisfactive. viii, 21, n. 45.
- Gratia opponitur malitiæ peccati, non autem læsioni juris divini. viii, 21, n. 45.
- Gratia ejusdem valoris est ante, et post peccatum; et sic ipsa posita manet læsio divina, non satisfacta. viii, 22, n. 47.
- Absentia gratiæ secundum se considerata habet tantum rationem poenæ, nisi relinquatur ex actu voluntario præcedenti. viii, 23, n. 52.
- Deus de sua potentia absoluta potest producere gratiam, ita perfectam in aliquo puro homine, ut de condigno alteri possit mereri primam gratiam. viii, 30, n. 74.
- Posita gratia redditur homo justus, et sanctus, sine favore extrinseco supervenienti gratiæ, non tamen sine favore extrinseco concessionis gratiæ. viii, 28, n. 67.
- Si per impossibile Deus poneret gratiam in anima, et nollet remittere offensam, sine æquali satisfactione, aut mere gratis, ille homo perpetuo maneret exclusus a regno. viii, 28, n. 68.
- Unica causa formalis nostræ justificationis est gratia habitualis. viii, 34, n. 7.
- Posita gratia habituali tollitur totaliter, et ratio maculæ, et injuriæ. viii, 41, n. 26.
- Gratia expellit peccatum secundum quod est remissibile perfecte. viii, 44, n. 36.
- Gratia habet duo, alterum dignificare personam, et alterum actionem. viii, 66, n. 53.
- Dignitas major gratiæ in ratione dignificantis personam, non constituit opus magis meritorium. viii, 66, n. 53.
- Gratia intensior reddit personam magis gratam in ratione sanctitatis, et justitiæ. viii, 66, n. 53.
- Aliqua pura creatura non potest esse causa principalis physica gratiæ. viii, 256, n. 23.
- In statu innocentia prout in illo statu, non ordinabatur efficaciter ad consequendam gloriam. viii, 268, n. 31.
- Gratia Adami revixit, non sub formalitate gratiæ pertinentis ad statum innocentia. viii, 270, n. 42.
- Gratiæeductio de potentia animæ, non creatio. ix, 210.
- Obedientialis ad eam potentia, et quæ illa. Nulla actio media, ut non siteductio vel creatio. Non educi lucem et species. Improbabilis Cabrera opinio. ix, 210.
- Gratiæ ipsa substantia a sacramentis, non sola ejus unio cum anima: instrumentalis in eam influxus; instrumenti prævia motio, ut subjiciatur principali agenti, non ut aliquid circa gratiam disponat. ix, 183.
- Gratiæ sacramentali peculiaris perfectio intrinseca, eique peculiariter debita auxilia. Educitur gratia de potentia animæ, ut accidens et qualitas, non ut gratia et participatio divini esse. ix, 274.
- Gratia sacramentalis necessaria: idem habitus ac gratia communis, modo ab ea distincto. ix, 284.
- Ejus hic modus et formalitas, quid auxilii nomine. ix, 289.

GRATITUDO.

- Gratitudinis acceptio duplex quomodo est in Deo. iii, 554, n. 19.
- Gratitudo est pars potentialis justitiæ, et pars observantiæ: et pars gratitudinis est vindictio pro retributione malorum. vi, 702, n. 11, vide justitia et observantia.
- Gratitudo est specialis virtus quando exclu-